

A német gyakorlattól teljesen eltérően Berlin egyik legfontosabb kiállítóhelye messze nincs fényesre suvickolva. Az első termekben még csak a lekoptatott sárga-fekete szigszalag figyelmeztet, hogy vigyázz, lépcső! de ahogy beljebb érünk, egyre koszosabb lesz a kiállítóter. A fotók szerves környezetévé válik a kopott padló, és a sebtiben újra glettelt, törött csempére ferdén visszahelyezett tűzoltópalack.

Talán csak a véletlen műve, hogy a koszszint növekedésével egyre durvábbá a tematika. Az utolsó terembe érve Rheims számomra végtelenül hitelessé válik azzal, hogy pusztá szeméremből nem hagyja ki a paletta egy fontos színét: a finom erotika, érzékiség, majd csábítás után a merő pornográfiát. A *Morceaux choisis*-sorozat (2001) nyolc fotóját nézve szinte az egyetlen felmerülő kérdés, hogy a tobzódó női testrészek pontosan hány nőhöz is tartoznak.

Végül összeszemelem a kibontott barnahajút a ciklámenre festett körmökkel (a kisujj körme legalább kétcentis, gondosan hegyesre vágott). A másiké a lófarok és a kék szem, rúzsja azonos árnyalatú az első lány körömlakkjával, és igen, övé az egy hete borotvált pina is. Akkor viszont a hosszú nyelv, amely azt nyalogatja, a másiké. Flitteres női szandálból azonban három pár van, és a szőzetszínnek sem stimmelnek teljesen. Akkor még nem tudtam, hogy Lisa, a profi és három másik lány az, akit nézek. Ők Rheims műtermében hamar rájöttek, mit kezdjenek egymással, így a teljes sorozat egy nap és egy este elkészült. A lányok dolgoznak. *I hope they can find happiness.* Távozom a mázavesztett ajtón.

Török Adrien

Szép lányok is sírnak néha

Bettina Rheims: Can You Find Happiness?

C/O Berlin
2008. március 8 – május 11.

Aki kifutóra lép – másképp jár. Aki méregdrága ruhákat visel – másképp lélegzik. Aki állandóan kamerákba mosolyog – másképp lát. Aki megízlelte a siker ízét – másképp létezik. Aki a csúcson járt – átléphet a túloldalra.

BETTINA RHEIMS meg is tette mindezt. Kifutókon járt, méregdrága ruhákat viselt, kamerákba mosolygott, sikeres volt, majd átlépett a túloldalra...

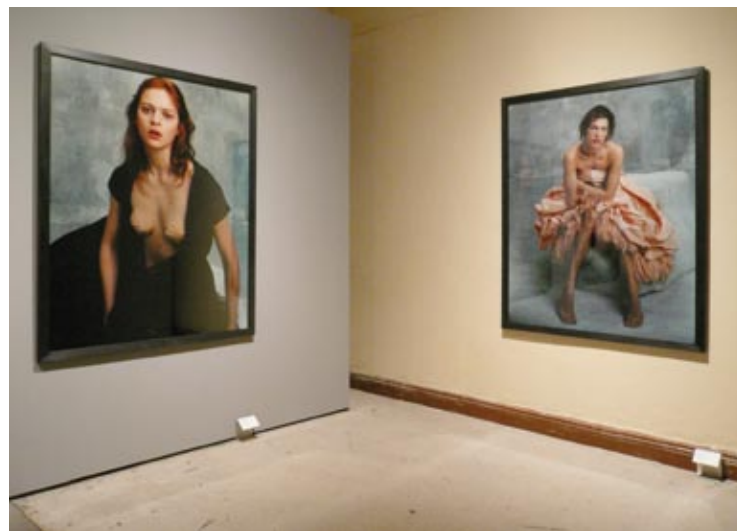
1978-ban fényképezőgépet vett a kezébe és elkészítette első fotósorozatát párizsi sztriptíz-táncosnókról. Két éven keresztül műteremben fotozza a Pigalle amatőr akrobatáit és sztriptíz-táncosnóit, a képeket azután az *Égoïste* című lap közli elsőként. Nőket kezd fotózni, szépeket, híreket, de kiszolgáltatott, sebezhető helyzetben, egyszerre keltve vágyat és zűrzavart.

A csábító női test és a voyeur-szituációk megörökítése perverzítőja maradt, miközben nagy divatmagazinoktól, reklámcégekktől és neves divatmárkáktól kap megbízásokat. Zsenialitása abban rejlik, (a)hogy a kommersz, alkalmazott reklámfotográfia mellett kitalálta és megalkotta saját, önálló művészeti projektjeit.

Az 1989-ben *Female Trouble* címmel megjelenő első önálló fotóalbuma után 1991/1992-es *Chambre Close* (Zárt szoba) már a nemzetközi elismertséget hozza meg számára. Az 1994-ben megjelent *Animal* kitömött állatokról készült portréfotói jelentik számomra művészetének csúcspontját. Divatfotókra jellemző környezetben és minőségben, kitömött, üvegszemű állatok merednek bele a kamera halhatatlanságát jelentő lencséjébe. Megkövesedett tekintetük hidegsége a halál érintését hordozza. „Igazi portrét szerettem volna készíteni, szemből, olyat, amilyen az iskolások portréja, mikor vigyázzban kell állniuk... Volt, hogy éjszakákat töltöttem a kitömött állatok mellett, hogy megpróbáljak életet lehelni beléjük. Szerettem volna, már amennyire lehetséges, azt az illúziót kelteni, hogy nem is halottak ezek az állatok.” (Bettina Rheims)

1996-ban indítja el a *Miért hagytál el* című sorozatát, melyet a nagy port kavart *I.N.R.I.* felvételei követnek 1998-ban. Bettina Rheims író, műkritikus és fotótörténész férje segítségével egy képes bibliamagyarázatot állít össze egy 19. századi dél-franciaországi elmeegógyintézetben Krisztus életéről.

Személyes indíttatású képei, amelyeket a festészet, a mozi és a reklám alkotta sztereotípiákból állít össze, megtévesztők: glamour, csillogás, szupermodellek ámító, luxuskörülmények között, ahogyan csakis a *Vogue* címlapjáról nézhetnek le ránk, de mindez csak illúzió. Megkomponált, színpadias beállításai egyetlen örökérvényű kérdést feszegetnek: mekkora lehet a fotós hatalma, és mennyire lehet autonóm az individuumban? Modelljei ismertek, híresek: szupermodellek (Eva Herzigova, Claudia Schiffer, Sara Stroller) vagy hollywood-i színésznő-énekesnők (Madonna, Kristin Scott Thomas, Salma Hayek, Vanessa Paradis).

Bettina Rheims

Heroïne (Elise Crombez; Milla Jovovitch, 2005, Párizs)

Bettina Rheims

Karen Elson nue couronnée de fleurs, Octobre 2000, Paris, valamint hat fotó a *Chambre Close* sorozatból, 1991, fotók: Török Adrien

„A meztelen bőr olyan, mint egy üres lap, amelyre még senki nem írt. Amikor a modellek hozzám jönnek, mindent levetkőznek magukról: ruhát, származást, előéletet. Jó vagy rossz ízlést” (Bettina Rheims)

Rheims a tökéletesen megkomponált képek, a történelmi és kulturális ikonográfia összes eszközével, erős színek és pazar kellékek segítségével az esendőséget, a sérülékenységet és a kiszolgáltatottságot állítja a fókuszba. A paraván mögé bepillantva mutatja meg, hogy a gazdagság és csillogás mögött is csak hús és vér, szív és lélek van: a szép lányok is sírnak néha.

A berlini kiállítás 95 felvétel mutat be Bettina Rheims nyolc fotósorozatából úgy, hogy a francia származású fotós alkalmazott és művészi tevékenysége közötti összefüggést vizsgálja. Az egykori központi postahivatal 2000-ben támadt fel romjaiból: C/O néven kezdett új életet a Museumsinsel (Múzeumsziget) és a kormányzati negyed között félúton. „A fotográfia kulturális fóruma” alcímmel ellátott intézmény három – egy fotós (Stephan Erfurt), egy dizájnér (Marc Naroska) és egy építész (Ingo Pott) – alapítója mára egy progresszív, nemzetközi szintű helyszínt hozott létre a fotográfia számára.

Bettina Rheims gyönyörű modelljei, híres színésznői, éppúgy mint Kiki, rendületlenül feszítenek az öreg postahivatal egykori irodáinak, termeinek és folyosóinak falain. Az elmúlt rendszer kiszellőztethetetlen, jellegzetes, az ablakokba, a falakba és a rajtuk megmaradt tapétába beleivódott hivatal-szaga kontrasztos közeget teremt a luxus ártatlan, kiszolgáltatott lányainak. A tokyoi Madoka és Tomo mégis jól megfér az emeleti levélelosztóban, miközben Kiki (Sara Stroller), a múlt századot idéző kokott, Kristin Scott Thomas és Heather Graham közelében pózol az egykori postáskisasszonyok ablakai helyén. A termet kétértelműség lengi át és a kortárs művészeti helyszíneként reaktivált C/O falairól úgy mosolyognak le ránk Bettina Rheims szupermodelljei, hírességei a csillogás, gazdagság és szépség szimbólumai, ahogyan, a *Vogue* címlapjáról sohasem: védtelenül és emberien

Az átjáróban, a lépcsőre letelepedve megnézhetjük Rheims reklámfilmjeit is, amint azt hirdetik, hogy a modern nő életében a L’Oreal, a Láncome vagy a Chanel jelenti a megbízható, értékes támaszt. És hinnünk kell neki, mert Eva Herzigova jól mutat benne és Julie Ordon is erre esküszik, csak szegény postáskisasszonyok feje felett múltak el az évek, úgy tűnik, nem éppen nyomtalanul.